

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії та спеціальних методик

**ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ ПРИ
СКЛАДНИХ ПОРУШЕННЯХ
ОПІ 26**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

<p style="text-align: center;">Науково-педагогічний працівник</p> 	<p>Ткач Оксана Михайлівна Посада: старший викладач кафедри логопедії та спеціальних методик Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук Вчене звання: доцент Е-mail викладача: tkach_oxana@kpnu.edu.ua Профайл викладача: https://logo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/tkach-oksana-mykhajlivna/ Контактний тел. +380675830958</p>
Е-mail кафедри логопедії та спеціальних методик	kaflogoped@ukr.net, kaflogoped@kpnu.edu.ua
Освітньо-професійна програма	Спеціальна освіта (Логопедія) Спеціальна освіта (Логопедія).pdf - Google Диск
Спеціальність	А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)
Спеціалізація	А6.01 Логопедія
Галузь знань	А Освіта
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус освітнього компонента (ОК)	Освітній компонент професійної підготовки
Сторінка курсу в MOODLE:	
Консультації	Згідно графіку консультації, що розміщено на сайті кафедри логопедії та спеціальних методик. https://logo.kpnu.edu.ua/dokumentatsiia/hrafik-konsultatsij/

ПРЕРЕКВІЗИТИ І КОРЕКВІЗИТИ КУРСУ		
Міждисциплінарні зв'язки	«Логопедія», «Основи нейрофізіології та нейробиології», «Спеціальна педагогіка осіб з порушеннями мовлення»	
Мова викладання	українська	
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ		
Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	4	4
Семестр вивчення	7	8
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90 год.	90 год.
Кількість годин навчальних занять	44 год.	12 год.
Лекційні заняття	20 год.	4 год.
Практичні заняття	24 год.	8 год.
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	46 год.	78 год.
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен
Анотація курсу	Навчальна дисципліна «Особливості логопедичної роботи при складних порушеннях» передбачає формування у майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти знань та уявлень про організацію та надання логопедичної допомоги в контексті підтримки стратегії сталого розвитку дітей зі складними порушеннями.	
Мета і завдання курсу	<p>Метою курсу «Особливості логопедичної роботи при складних порушеннях» є формування у студентів теоретико-методологічні знання про сучасні концепції та організація процесу надання логопедичних послуг дітям зі складними порушеннями. Здобувачі вищої освіти освоюють знання щодо стимуляції психічних процесів які відповідають за розвиток мовленнєвої комунікації різних видів .</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Особливості логопедичної роботи при складних порушеннях» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити здобувачів вищої освіти з концептуальними принципами та моделями, процесами та процедурами стимуляції мовлення, а 	

	<p>також підходами до їх трансформації в залежності складності порушення</p> <ul style="list-style-type: none"> – навчити здобувачів вищої освіти методам дослідження та обґрунтування вибору стратегії надання допомоги; – розглянути існуючі вимоги до прийняття рішень щодо організації допомоги особам зі складними порушеннями; – розвинути знання щодо науково-методичних складових системи планування корекційно-відновлювальної роботи з дітьми зі складними порушеннями та стимуляції їх мовлення; – сформуванати навички з використання принципів і методів узгодження діяльності з мультидисциплінарною командою.
ФОРМАТ КУРСУ	
Форми та види проведення навчальних занять	<p>Форма навчання – денна / заочна</p> <p><u>Види</u> навчальних занять: лекційні, практичні заняття, самостійна робота</p>
Методи та форми контролю	<p><u>Методи контролю:</u> опитування, дискусії, вирішення проблемних ситуацій тощо.</p> <p><u>Форми контролю:</u> поточний контроль (усне та письмове опитування, захист практичних робіт, тестування, презентації виконаних завдань, рефератів; підсумковий контроль (залік).</p>
Необхідне технічне та програмне забезпечення, обладнання	Технічне комп'ютерне забезпечення для показу презентацій, відео матеріалів.
Індивідуальні завдання	Вивчення наукової літератури з предмету, розробка презентацій, адаптація та модифікація навчальних програм, написання рефератів.
Інтегральна компетентність (ІК) Загальні компетентності (ЗК) Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>Інтегральна компетентність:</p> <p>ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти загалом та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК – 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК – 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК – 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК – 9 Здатність до міжособистісної взаємодії.</p>

ЗК –11 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК – 3 Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК – 4 Здатність планувати та організовувати освітньо- корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК – 5 Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовленнєвого розвитку, доцільно обирати відповідне методичне та інформаційно-комп'ютерне забезпечення освітнього процесу.

СК – 6 Здатність реалізовувати персоналізовані підходи у процесі надання послуг раннього втручання у контексті логопедичного супроводу.

СК – 11 Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК 13 Здатність будувати гармонійні стосунки з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку і з особливими освітніми потребами, їх сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК – 16 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СХЕМА КУРСУ

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Клінічна характеристика дітей зі складними порушеннями	12	2	2		6	2
Тема 2. Клінічні підходи до організації вивчення розвитку дітей зі складними порушеннями	10	2	2		4	2

Тема 3. Особливості організації вивчення та оцінювання дітей зі складними порушеннями	14	4	4		5	1
Тема 4. Законодавче регулювання організації логопедичної допомоги дітям зі складними порушеннями	14	2	2		9	1
Тема 5. Найбільш дієві стратегії надання логопедичної допомоги дітям зі складними порушеннями мовлення	15	6	6		2	1
Тема 6. Етапи реалізації розвивальних стратегій	15	2	4		6	3
Тема 7. Моніторинг якості розвитку, стимуляції та корекції мовлення у дітей зі складними порушеннями мовлення	10	2	4		3	1
Разом годин	90	20	24		46	

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Клінічна характеристика немовленневих дітей	10				6	1
Тема 2. Клінічні підходи до організації стимуляції мовленнєвої діяльності	10	1	2		5	5
Тема 3. Використання принципів організації навчання та розвитку немовленневих дітей	15				8	6
Тема 4. Законодавче регулювання організації логопедичної допомоги для немовленневих дітей	15	1	2		8	5
Тема 5. Найбільш дієві стратегії стимуляції мовлення	15				10	2
Тема 6. Етапи реалізації розвивальних стратегій	13	1	2		10	3
Тема 7. Моніторинг якості стимуляції мовлення у дітей з первинними та комбінованими порушеннями в розвитку	12	1	2		5	2
Разом годин	90	4	8		78	

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН – 2 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН – 3 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПРН – 5 Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичного супроводу в різних типах закладів.

ПРН – 8 Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПРН – 11 Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку.

ПРН – 12 Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу, супровід) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дітей з особливими освітніми потребами в цілому і з порушеннями мовленнєвого розвитку зокрема.

ПРН – 13 Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, з порушеннями мовленнєвого розвитку, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

ПРН – 14 Реалізувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вчителя, асистента вчителя зі спеціальної освіти, вчителя-логопеда.

ПРН – 16 Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

ПРН – 18 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

ПРН – 20 Володіти методиками раннього корекційного супроводу дітей із групи ризику виникнення порушень мовлення.

ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Необхідність дотримання обов'язкових принципів академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності в КПКУ https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view та Положенням про дотримання академічної доброчесності <https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDdBgp/view>

2. Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковою складовою організації освітнього процесу. Про неможливість відвідування занять з поважних причин мають завчасно повідомляти викладача (-ів). Деталі за покликанням: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

3. Підтримується креативна ініціатива здобувача (-ів) вищої освіти.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Форми оцінювання	<p>Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю.</p> <p>Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи). Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі.</p> <p>https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view</p> <p>https://drive.google.com/file/d/0B4IW4J1QFZAoLXVNNzg2bFJTRng2ZVFjdnA0dEV1YmFiQXY4/view?resourcekey=0-CxWUU4B0hXDwe08FZrsfoQ</p>
-------------------------	---

Поточний і модульний контроль		Самостійна робота	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (50 балів)		10	40	100
Поточний контроль	МКР			
30 балів	20 балів			

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F			

<p>Рекомендована література (основна, допоміжна, інтернет-ресурси)</p>	<p>Основна</p> <p>1. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії / Укл. В. В. Тищенко, Є. Ю. Линдіна. Київ : «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2018. 308 с. http://old.burago.com.ua/ua/novini/novini-vidavnitstva/185-vibrani-pratsi-z-logopediji</p> <p>2. Ткач О.М. Логопедія: формування семантичних полів слів у дітей з системними порушеннями мовлення. Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП.«Аксіома», 2019. 240с. http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/6635/Tkach-O.M.-Lohopediia-formuvannia-semantychnykh-poliv-sliv-u-ditei-z-systemnymy-porushenniamy-movlennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p> <p>3. Тищенко В. В. Обґрунтування типології первинного системного недорозвитку мовлення. <i>Науковий журнал Хортицької національної</i></p>
---	---

академії. 2021. №4. С. 156-165

<https://journal.khnnra.edu.ua/index.php/njKhNA/article/view/93>

4. Трофименко Л. І. Діагностика та корекція загального недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Київ, 2019. 72с.

<https://surl.lu/klerec>

Додаткова

1. Боряк О. В. Затримка психомовленнєвого розвитку як медико-психолого-педагогічна проблема. *Inclusion and Diversity : науковий журнал / МОН України*, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2023. Вип. 1. С. 15–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/inclusion/2023.1.3>

2. Галицька Ю, Утьосова О. Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів із системними порушеннями мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*: Вип. 26/ заред. В. Гладуша. Кам'янець-Подільський: Видавець

Ковальчук О.В., 2025. 210с. <https://aqce.kpnu.edu.ua/issue/view/20086>

3. Данілавічюте Е. А. Інноваційна концепція визначення функціонально-мовленнєвих освітніх труднощів у осіб з особливими потребами : Діти з особливими потребами: від рівних прав – до рівних можливостей: матеріали VII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (7-8.10.2021 року, м. Київ) Симоненко О. І., м.Київ, Україна, 2021. С. 47-55. <https://surl.li/yduqoh>

4. Кабельнікова Н. В. Особливості мовленнєвого дизонтогенезу у дітей першого року життя із пошкодженням центральної нервової системи. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 67. С. 192-197

<https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/3126>

5. Кравченко В. П. Особливості корекції затримки мовленнєвого розвитку у дітей раннього віку. *Альманах науки*. 2020. 5(38). С. 22–25

<https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kravchenko-V.P.Osoblivosti-korektsiyi-zatrimki-movlenniyevogo-rozvitku-u-ditej-rannogo-viku.pdf>

6. Лопатинська Н. А. Трансдисциплінарний підхід до вивчення системних порушень мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*: вип. 7, у 2 т. / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. Т.1. С. 216–225.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=X6sb1GUAAAAJ&citation_for_view=X6sb1GUAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC

7. Луцько К. В. Домінуюча перспектива діяльності та її вплив на формування мовлення дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*: вип. 16 том 1, 16 (1). 2020. С. 173–186.

<https://aqce.kpnu.edu.ua/issue/view/19746>

8. Мартиненко І. В. Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку з системними порушеннями мовлення : монографія. Київ : ДІА, 2016.304 с.

<https://enpuir.udu.edu.ua/bitstreams/120d0506-c9f5-4b24-8294-e4c83d0c00da/download>

9. Мартиненко І. В. Системні порушення мовлення в ракурсі медико-психолого-педагогічних досліджень. *Логопедія*. Науково-методичний журнал. 2017. № 10. С. 41–47.

	<p>https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/06ed5a04-745b-44ff-993d-a7ad5fbce425</p> <p>10. Ткач О.М., Константи́нів О.В. Нейропсихологічні підходи до усунення проявів дисграфії у молодших школярів із загальним недорозвиненням. <i>Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): зб. наук. праць</i>. Кам'янець-Подільський : «Медобори-2006», 2022. С. 126-135. https://aqce.kpnu.edu.ua/issue/view/19746</p> <p>11. Ткач О.М., Константи́нів О.В. Особливості розробки комунікативного паспорту як засобу формування комунікативної взаємодії. <i>Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): зб. наук. праць</i>. Кам'янець-Подільський : «Медобори-2006», 2023. Вип.21. С. 61-75. https://aqce.kpnu.edu.ua/issue/view/19784</p>
	<p>Інтернет ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Веб-сайт Міністерства освіти і науки України: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi 2. Журнал «Бюлетень ВАК України» № 9-10, 2011 р., нові вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій: http://www.library.kpi.ua/system/files/byuleten_vak_ukr_9_10_2011.pdf 3. Урядовий портал – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-organi-a957 4. Бібліотека ім. В.І.Вернадського http://www.nbu.gov.ua 5. Український центр http://www.ukrcenter.com 6. Мета Бібліотека http://lib.meta.ua 7. Український лінгвістичний портал http://ulif.org.ua/ulp/index.php 8. Бібліотека К-ПНУ імені Івана Огієнка https://library.kpnu.edu.ua/ Репозитарій ElarK-PNU: головна сторінка 9. Збірник наукових праць «Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)» http://aqce.kpnu.edu.ua/